

Minister voor Rechtsbescherming

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Rechtsbestel

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Datum
4 april 2024

Ons kenmerk
5382007

nota

Beleidsreactie op WODC-onderzoek De invloed van
(technische) ontwikkelingen op het begrip

1. Aanleiding

Op 6 december 2022 bood u de Tweede Kamer het onderzoeksrapport *The influence of (technical) developments on the concept of personal data in relation to the GDPR* aan. Het rapport ging gepaard met de zelfstandig leesbare Nederlandse samenvatting *De invloed van (technische) ontwikkelingen op het begrip persoonsgegevens in relatie tot de AVG*. Het onderzoek is door het ministerie van Justitie en Veiligheid (JenV) bij het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (WODC) uitgezet en is uitgevoerd door het Tilburg Institute for Law, Technology and Society (TILT). Op dit onderzoek volgt nu de beleidsreactie.

2. Geadviseerd besluit

Instemmen met het verzenden van de beleidsreactie aan de Tweede Kamer.

3. Kernpunten

De voortgaande digitalisering leidt ertoe dat het dagelijks leven van mensen steeds dieper verweven raakt met informatietechnologie en data. Dat heeft als consequentie dat steeds meer gegevens kunnen worden gerelateerd aan personen. Daarmee kunnen deze worden aangemerkt als persoonsgegevens, waarop de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) van toepassing is. Het is van belang om zicht te hebben op hoe de veranderende stand van de techniek zich verhoudt tot de AVG en rechtsbescherming in brede zin. Het WODC is daarom door de toenmalige minister voor Rechtsbescherming gevraagd om een verkennend onderzoek te doen naar de invloed van technologische ontwikkelingen op het begrip persoonsgegevens in de AVG.

4. Toelichting

Kern van het onderzoek

Volgens de onderzoekers zal het in de toekomst steeds moeilijker worden om de (juridische) anonimiteit van datasets te waarborgen. De meeste technologieën en tegen-technologieën voor gegevensbescherming zijn verwickeld in een kat-en-muisspel. Een algemene maar fundamentele verschuiving daarbij is de groeiende algemene toegankelijkheid van dergelijke technologieën. De technologische ontwikkelingen en de algemene beschikbaarheid van data maken dat de status van data steeds volatieler wordt, aldus de onderzoekers. Ze wordt steeds minder

een kenmerk van data en datasets zelf en in toenemende mate een effect van de inspanningen van de verwerkingsverantwoordelijke. Gezien deze trends in combinatie met de begrippen 'identificeerbaarheid' en 'alle middelen waarvan redelijkerwijs valt te verwachten dat zij worden gebruikt' in de AVG, zullen steeds meer gegevens onder het gegevensbeschermingskader vallen.

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Rechtsbestel

Datum
4 april 2024

Ons kenmerk
5382007

De onderzoekers schetsen vijf globale strategieën waarmee het wettelijk regime zou kunnen reageren op de toegenomen beschikbaarheid van open data en de algemene toegankelijkheid van technologie. Aan de vijf strategieën liggen twee denkrichtingen ten grondslag. Dat is enerzijds het ontwikkelen van een regime op basis van eenduidig gedefinieerde categorieën van persoonsgegevens. Dat is behulpzaam voor de handhaving, maar doet weinig recht aan de maatschappelijke praktijk. Daar tegenover wordt een regime geschetst dat gebaseerd is op de contextualiteit van persoonsgegevens. Die benadering doet recht aan de maatschappelijke praktijk, maar is niet eenvoudig te handhaven. Zo bouwen de onderzoekers een continuüm op van vijf globale strategieën:

1. Een nieuw regime ontwikkelen gebaseerd op nieuwe strikte categorieën.
2. Binnen het huidige regime de bestaande categorieën beter definiëren.
3. Het huidige gegevensbeschermingskader intact laten.
4. Binnen het huidige regime meer nadruk leggen op contextualiteit.
5. Een nieuw regime ontwikkelen gebaseerd op contextualiteit.

Beleidsreactie

In de beleidsreactie wordt aangegeven dat de AVG regels en voorwaarden stelt voor de verwerking van persoonsgegevens, juist in een digitaliserende wereld. Om de bescherming ervan zo goed mogelijk te laten zijn, is de AVG technologie-neutraal geformuleerd en is haar toepasselijkheid niet afhankelijk zijn van de gebruikte technologieën. Ze biedt een robuust kader om vraagstukken die opkomen met nieuwe technologische ontwikkelingen te beoordelen en te reguleren. Een belangrijk aspect van de normen uit de AVG, is daarnaast dat zij in hoge mate – mede naar aanleiding van technologische ontwikkelingen – worden ingevuld door de rechtspraak. Daarin volgen de ontwikkelingen elkaar in hoog tempo op. Recente jurisprudentie laat zien dat, binnen het bestaande wettelijke regime, voortdurend en contextueel wordt getoetst aan de bestaande categorieën en definities van de AVG. Dit neemt de noodzaak weg om een specifieke keuze te maken uit de door de onderzoekers genoemde vijf strategieën; de daarin vermelde elementen zijn vooral complementair en aanvullend aan elkaar. Er is dan ook geen directe aanleiding om het gegevensbeschermingskader te wijzigen.

In het rapport worden verschillende technologische ontwikkelingen benoemd, zoals Privacy Enhancing Technologies (PET) en Quantum computing. Deze ontwikkelingen zijn, zoals de onderzoekers ook aangeven, van groot belang voor het gegevensbeschermingsrecht. Het kabinet volgt deze ontwikkelingen dan ook al langere tijd en is daarbij op verschillende manieren ook actief betrokken.

4.1 Politieke context

Het onderzoek biedt een verkenning van mogelijke ontwikkelingen, maar doet geen beleidsaanbevelingen. Dat past bij de langere termijnperspectieven die beschreven worden en een inherente onzekerheid kennen. In die zin is het te karakteriseren als een agenderende toekomstverkenning, die geen directe toepassing in het beleidsveld heeft. De thematiek is wel relevant voor

beleidsontwikkeling en zal worden ingebracht in de evaluatie van de AVG. In die zin kan er vanuit de Tweede Kamer aandacht zijn voor dit onderwerp.

Het onderhavige WODC-onderzoek is geagendeerd voor het Commissiedebat Bescherming Persoonsgegevens en digitale grondrechten d.d. 24 april aanstaande.

4.2 Krachtenveld

De bevindingen uit het rapport zijn relevant in het kader van de tweede evaluatie van AVG die in mei 2024 plaatsvindt alsmede de doorontwikkeling van het persoonsgegevensbeschermingsregime. De inhoud van de beleidsreactie is afgestemd met het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK).

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

De persoonsgegevens van de ambtenaren zijn niet openbaar ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Rechtsbestel

Datum
4 april 2024

Ons kenmerk
5382007